

پایش شیوع گواتر و میزان ید ادرار در دانش‌آموزان ۸ تا ۱۰ ساله استان زنجان؛ ۱۳۷۵

دکتر ربابه شیخ الاسلام*، مهدی هدایتی، پروین میر میران، گیتی عباسی،

دکتر نرگس سربازی و دکتر فریدون عزیزی

خلاصه:

مشکل کمبود ید و اختلالات ناشی از آن در نقاط مختلف دنیا وجود داشته، این اختلالات در ایران نیز شناخته شده و برنامه کنترل و پیشگیری از بروز این اختلالات از جمله تولید و توزیع نمک ید دار از سال ۱۳۶۸ به مرحله اجراء در آمده است. به منظور پایش برنامه کشوری مبارزه با کمبود ید در سال ۱۳۷۵، این بررسی در دانش‌آموزان ۸ تا ۱۰ ساله استان زنجان انجام شد. طی یک بررسی توصیفی - مقطعی از طریق نمونه‌گیری تصادفی تعداد ۱۴۰۰ دانش‌آموز (به تعداد مساوی دختر و پسر) از نظر شیوع گواتر از طریق معاینه بالینی، اندازه‌گیری T_3 و T_4 سرم به روش رادیوایمونواسی و جذب $T_3(T_3RU)$ و نمونه ادراری برای اندازه‌گیری ید ادرار به روش هضم مورد بررسی قرار گرفتند. میانگین T_4 و T_3 سرم به ترتیب: $1/3 \pm 9/0 \mu g/dl$ و $24 \pm 136 \mu g/dl$ بود. تفاوتی بین آنها در دو جنس و بین دانش‌آموزان شهری و روستایی وجود نداشت. یک نفر T_4 بالاتر از $10 \mu g/dl$ داشت، دفع ادراری ید در جمعیت مورد مطالعه $94 \mu g/dl$ بوده که در ۹۴٪ موارد بیشتر از $10 \mu g/dl$ بود. ید ادرار کمتر از $5 \mu g/dl$ در ۳٪ موارد وجود داشت. درصد کلی گواتر در استان ۵۱٪ بوده که به ترتیب در دختران و پسران ۵۷٪ و ۴۵٪ بود. یافته‌های این بررسی نشان می‌دهد که ۷ سال پس از شروع ید رسانی و ۲ سال پس از آنکه بیش از نیمی از جمعیت استان از نمک یددار استفاده کرده‌اند، ید ادرار در گروه سنی ۸ تا ۱۰ ساله استان به حد مطلوب سازمان جهانی بهداشت رسیده است. اما با توجه به اینکه هنوز ۵۱٪ از جمعیت مورد مطالعه مبتلا به گواتر هستند، این استان از نظر گواتر آندمیک محسوب می‌شود.

واژه‌های کلیدی: گواتر، اختلالات ناشی از کمبود ید و غلظت ید ادراری.

مقدمه:

توجه به اینکه اثرات نامطلوب کمبود ید، به خصوص ضایعه مغزی آن با مصرف عمومی نمک ید دار قابل پیشگیری است (۱) پس از تشکیل کمیته کشوری

اختلالات ناشی از کمبود ید با طیف وسیعی از تظاهرات بالینی به عنوان یکی از مشکلات عمده بهداشتی - تغذیه‌ای کشور محسوب می‌شده و مبارزه با آن نیز یکی از اولویتهای بهداشتی کشور بوده است. (۳). با

* مرکز تحقیقات غدد درون ریز و متابولیسم، انستیتو تحقیقات تغذیه‌ای و صنایع غذایی کشور، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی و